

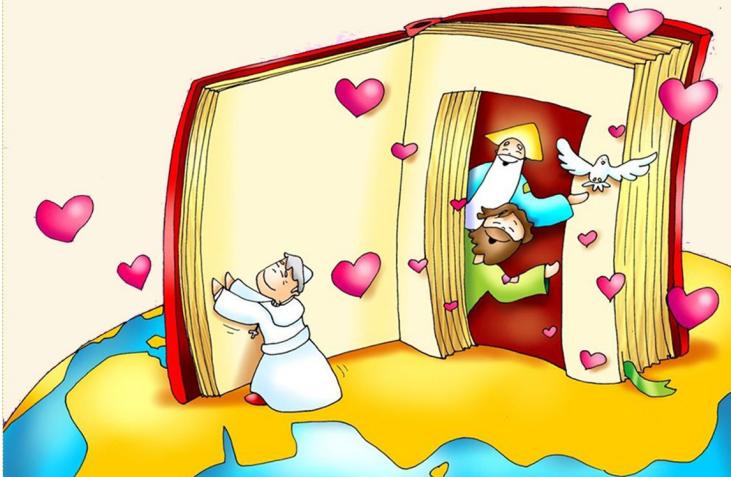
1. ► „Tvoja riječ nozi je mojoj svjetiljka“ (Ps 119,105)

Dragi prijatelju,

Sveto pismo ili pisana Božja riječ koja je upućena čovjeku stara je više tisuća godina. Unatoč tolikoj starosti, ne podlježe zubu vremena, nije ostarjela. Zamisli da čitaš bilješku u imeniku nekog učitelja o učenicima napisanu prije dvije ili više tisuća godina i misliš kako je napisana baš za tebe. Učitelj koji progovara u Bibliji je sâm Bog i zato njegova riječ govori i danas svakom čovjeku.

Biblija – Sveti pismi

Biblija je zapisana Božja riječ u kojoj sâm Bog prebiva. Kršćani i Židovi iz Biblije čitaju zapisanu Božju objavu (ob-javiti) po kojoj žive. U Bibliji vjernici pronalaze snagu za svakodnevni život, nadu i utjehu u trenutcima poteškoća i patnje. Božja riječ zapisana u Bibliji je **svjetiljka na našem životnom putu**. Zato nam Crkva preporuča da budemo otvoreni Božjoj riječi. Biblija je najtiskanija, najčitanija i najprodavanija knjiga na svijetu. Čitaju je mnogi vjernici, ali i drugi ljudi dobre volje. Ona je jednostavno **knjiga nad knjigama!**

Biblija na grčkom jeziku znači **knjige, knjižice**, ali ona je više od knjige. Naziva se još i **Sveto pismo, Pismo** ili **Pisma**. Nije nastala odjednom kao cjelina, već je sastavljena od više manjih knjižica koje su nastajale tijekom nekoliko stoljeća. To je jedna cijela mala biblioteka ili knjižnica. Obuhvaća 73 knjige u dva dijela. Poznato ti je već da se prvi dio (**Stari zavjet**) sastoji se od **46 knjiga**, a drugi dio (**Novi zavjet**) obuhvaća **27 knjiga**. Također si već naučio da Stari zavjet govori o izraelskom narodu i vremenu prije Isusova rođenja, a Novi zavjet govori o dolasku Spasitelja na svijet i vremenu prve Crkve.

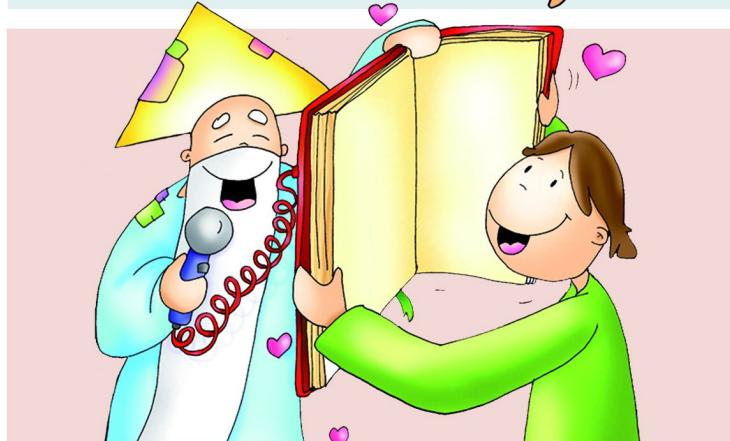
Sveta knjiga

Upravo zato jer u Bibliji progovara Bog, Židovima i kršćanima ona je **sveta knjiga** i glavni pisani izvor vjere. Židovi priznaju samo dio Starog zavjeta, dok se sveta knjiga kršćana sastoji od oba zavjeta. Biblijski tekstovi su temelj i za Kuran (svetu knjigu Islama).

Jesi li znao?

Biblija je dobila ime po feničkoj luci Biblòs koja je bila središte proizvodnje i trgovine pisaćeg materijala.

Duh Sveti bdiće nad Svetim pismom

Biblija kao književno djelo ima mnogo ljudskih autora. Biblijski pisci su živjeli u različitim životnim okolnostima, u jednom drugom vremenu i u takvom okruženju Bog im je progovarao na način koji su oni razumjeli. Tako su nam prenijeli određenu poruku o Bogu i čovjeku. Kažemo da su ti pisci bili od Boga nadahnuti - Duh Sveti ih je *nadahnuo*, vodio u njihovu djelovanju da prenesu ljudima poruku spasenja, a oni su to napravili na svoj način, koristeći se talentima koje im je Bog dao. Isti taj Božji Duh i nama daje da razumijemo što nam Bog preko Pisma govorí.

Tako možemo reći da Biblija ima **mnogo ljudskih autora** i samo **jednog božanskog autora** – Boga odnosno Duha Svetoga.

Nastanak Biblije i biblijski jezici

Biblija je nastajala kroz više od 1500 godina. Početak Biblije, odnosno prvih pet knjiga Mojsijevo su djelo, a nazivaju se *Mojsijev Zakon* ili *Tora*. Posljednja knjiga Biblije (*Otkrivenje* u Novom zavjetu) napisana je na samom kraju prvog stoljeća nakon Krista. Većina knjiga Starog zavjeta napisana je *hebrejskim*, dok je jedan dio napisan *aramejskim* jezikom (kojim je govorio Isus) i *grčkim* jezikom. Novi zavjet je u cijelosti napisan grčkim jezikom.

Biblijski tekstovi su prepisivani i umnažani, a do nas su došli posredstvom mnoštva *rukopisa* (rukom pisanih tekstova). Oni su se kasnije, izumom tiskarskog stroja, počeli tiskati. **Biblija je prva tiskana knjiga.** Tiskao ju je Johannes Gutenberg kada je izumio tiskarski stroj od 1452. do 1455. god. (sredinom 15. st.). Prva Biblija na hrvatskom jeziku tiskana je 1831. godine, a preveo ju je Matija Petar Katančić.

Razmisli!

Zamisli da si živio prije 3000 godina u vremenu kada nije bilo računala ni kemijskih olovki niti printer, a pisalo se rukom po koži ili papirusu. Da bi umnožio tekst nisi se mogao služiti kopirnim strojem, nego rukom i pisaljkom. Morao si jako paziti da ne pogriješi jer nije bilo gumice za brisanje. Zamisli kako bi se ti izražavao da si živio u vrijeme kada su se ljudi izražavali drukčije negoli danas? Možda ti je sada malo jasnije zašto ponekad ne razumiješ sve što piše u Bibliji, ali ako si otvoren i vođen Božjim Duhom onda možeš razumjeti poruku koju ti biblijski pisac želi prenijeti.

Jesi li znao?

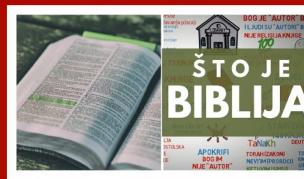

U davna vremena kada su nastajali prvi biblijski spisi, knjige nisu izgledale kao danas, tiskane u tiskarama i uvezene u meke ili tvrde korice.

Pojedine knjige su bile zapisivane na papirusima. Papirus je vrsta papira napravljena prešanjem od močvarne trstike. Motali su se u role koje zovemo *svitci*.

Najstariji prijevod Biblije nastao je u 3. st. prije Krista dok još nije postojao Novi zavjet. Legenda kaže da su je na grčki jezik prevela 72 učena Židova (iz svakog plemena šestorica) u 72 dana na otoku Farosu pa se stoga naziva *prijevod Sedamdesetorce* (grč. *Septuaginta*, LXX). Bibliju je u 4. st. nakon Krista (tada je postojao i Stari i Novi zavjet) na latinski jezik preveo sv. Jeronim, a taj prijevod nazivamo *Vulgata*.

ODOVJI VRIJEME I POGLEDAJ!
Što je Biblija (Sveto Pismo)?

Biblijska arheologija

Arheologija je znanost koja proučava civilizacije i život ljudi u prošlosti na temelju ostataka, spomenika i predmeta koji su sačuvani ili pronađeni istraživanjem, a ponekad i slučajnim nalazima. Biblija nam je iznimno važna kao knjiga koja donosi mnoštvo podataka o starim narodima, gradovima, događajima, kulturama. *Biblijska arheologija* otkriva kako se živjelo u vrijeme koje opisuju događaji Starog i Novog zavjeta. Uz pomoć biblijske arheologije otkrivena su mnoga važna mjesta i dokazi povezani s događajima zapisanim u Bibliji. Tako danas znamo mjesto Isusova rođenja, Isusova groba, dvoranu Posljednje večere, ostatke hrama u Jeruzalemu te mnoga druga mjesta.

Biblija online

Cijela Biblija dostupna na stranici:
<https://biblija.ks.hr>

U ONO VRIJEME...

Sveta zemlja

Mnogi vjernici vole hodočastiti u marijanska i druga svetišta diljem svijeta. Ipak, vjerojatno je svima najposebnije hodočašće u Isusovu domovinu kako bi upoznali mjesta povezana s događajima o kojima se govori u Bibliji te kako bi obnovili svoju vjeru u Isusa Krista ondje gdje je on živio. Od prvih kršćanskih vremena pa do danas to se nije promjenilo. Poseban je osjećaj hodati po mjestima gdje je Isus hodio i promatrati krajolike kamo je on zalažio. Posjetiti Betlehem (baziliku Isusova rođenja) ili Jeruzalem (baziliku Isusova groba), Getsemanski vrt, Mrtvo more, Galilejsko jezero, Kanu Galilejsku i druga mjesta – poseban je doživljaj.

Na Maslinskoj gori se i danas nalazi Maslinski vrt s maslinama iz Isusova vremena. Ondje je i crkva *Pater noster* (Oče naš) na mjestu gdje je Isus svoje učenike učio moliti. U njoj se na više od sto jezika nalazi zapisana molitva *Oče naš*, među ostalim, i na hrvatskom jeziku. Za nas Hrvate posebno je što su naši sunarodnjaci, vitezovi svetoga reda Jeruzalemskoga Pavao, Antun i Jakov, 1681. godine otkupili Getsemanski vrt gdje se Isus krvlju znojio i darovali ga franjevačkoj zajednici u čijem se vlasništvu nalazi sve do danas. O toj darovnici svjedoči trojezična ploča koja se nalazi na ulazu u vrt.

**ODVOJI VRIJEME
I POGLEDAJ!**

Sveta zemlja

Crkva Pater noster

Lectio divina/Božansko čitanje

Osim samog čitanja Svetog pisma, dobro je moliti/ meditirati nad pročitanim biblijskim tekstrom.

Evo kako će to najbolje učiniti:

U tišini započni znakom križa: *U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.*

Pomoli se Duhu Svetom ovim ili nekim drugim riječima: *Duše Sveti, dođi, nadahni me da čujem ne samo svojim ušima, nego i svojim srcem kako bih čuo Božju riječ što spašava.*

1 Pročitaj sveti tekst nekoliko puta. Obrati pažnju na to koje riječi, slike ili ideje Duh Sveti donosi u tvoje srce. Polagano čitaj sveti tekst uživajući u riječima i kratko zastajući nakon značajnih riječi ili rečenica.

Nakon prvog čitanja ostani kratko u tišini.

„Tvoja riječ nozi je mojoj svjetiljka i svjetlo mojoj stazi.“ (Ps 119,105)

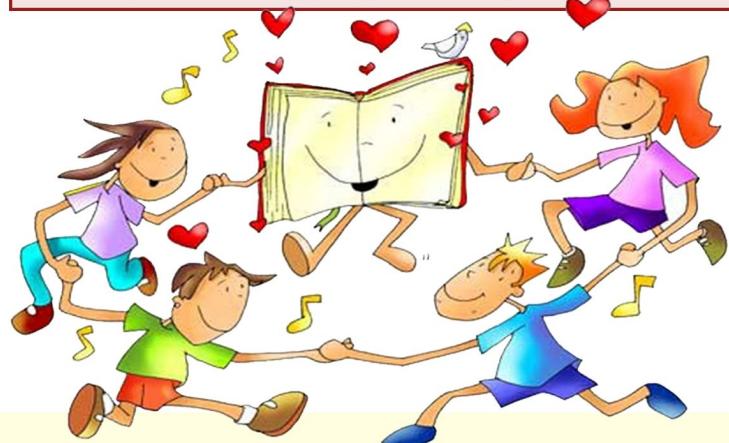
U svjetlu Božje riječi

Kako bi nam pomogao ovim svjetom hoditi u svjetlosti, Bog nam progovara u Svetom pismu. Ono nam pomaže da razvijamo svoj život u ozračju Božje volje i Božje svetosti. Nemoguće je živjeti bez žive riječi roditelja ili odgajatelja, a tako i bez odgajateljske Božje riječi koja nam pomaže da rastemo i napredujemo u vjeri, ali i da se borimo s običnim ljudskim slabostima i nedostacima. Zato je potrebno svakodnevno čitati Svetu pismo. Najbolje je započeti s Novim zavjetom i događajima iz Isusova života.

Kako bi nas potaknuo na češće susrete sa Svetim pismom, papa Franjo je 2020. godine Treću nedjelju kroz godinu proglašio *Nedjeljom Božje riječi*. Toga dana u našoj je Biskupiji proglašena Godina Božje riječi koju smo cijelu posvetili dubljem upoznavanju Biblije.

Otvorenje Godine Božje riječi u Požegi

2 Meditiraj. Koje je riječi, slike ili ideje Duh Sveti donio u tvoje srce? Što ti je u tekstu posebno privuklo pažnju? Kako se te riječi, slike ili ideje odnose na tvoj život sada? Što bi Bog mogao poručiti tebi ovim tekstrom? Na kakvo te djelovanje možda poziva? Kako se osjećaš zbog Božje riječi? Uzbuđeno, ohrabreno, utješeno, voljeno? Ili se osjećaš izazvano, zbumjeno, odupireš se?

3 Moli. Obrati se Bogu u molitvi, tihu, naglas, pismeno. Zahvali, zamoli za ono što osjećaš u srcu.

4 Odmaraj se u Božjoj riječi i pazi na Božju prisutnost. Poslušaj što ti govori i **donesi odluku** što ćeš potaknut Božjom riječju učiniti.

Završi znakom križa: *U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.*

Radni list 1.

U ONO VRIJEME...

1. Dopuni rečenice ponuđenim pojmovima!

Biblija se još naziva i _____. Za Židove i kršćane ona predstavlja Božju _____. Na grčkom jeziku riječ Biblija znači _____, izvorno je riječ nastala po feničkoj luci _____. Biblija obuhvaća ukupno _____ knjige, od kojih je u _____ zavjetu ___, a u _____ zavjetu ___ knjiga. Biblija kao književno djelo ima mnoštvo _____, odnosno pisaca koji su bili nadahnuti _____. On nadahnjuje Pismo i pomaže razumjeti što Bog u Svetom pismu danas nama _____. Biblija je napisana na hebrejskom, aramejskom i _____ jeziku. Prvotno prikupljeni rukopisi su prepisivani rukom sve do izuma _____ stroja sredinom ___. stoljeća. Prva hrvatska Biblija _____ je 1831. godine. Biblijska _____ pomogla nam je pronaći mnoga mjesta i događaje opisane u Bibliji. Hrvati Pavao, Antun i Jakov Branković kupili su _____ vrt i darovali ga _____ Svete zemlje!

[grčkom](#) | [arheologija](#) | [govori](#) | [46](#) | [27](#) | [73](#) | [Sveto pismo](#) | [knjige](#) | [objavu](#) | [Biblos](#) | [autora](#) | [Starom](#)
[tiskarskog](#) | [Duhom Svetim](#) | [tiskana](#) | [franjevcima](#) | [18.](#) | [Getsemanski](#) | [Novom](#)

2. Riješi osmosmjerku i dobit ćeš drugi naziv za Bibliju!

SAMARIJANAC | ŠIMUN PETAR | ABEL | JUDA TADEJ
MAKABEJCI | SALOMON | ISUS KRIST | ZAKEJ
BARTIMEJ | JEREMIJA | ABRAHAM | NIKODEM
MOJSIJE | DANIJEL | ESTERA | IZAIJA | SAMSON
SAMUEL | LIDIJA | MIRJAM | KAJIN | ILIJA | HEROD
ADAM | SARA | ARON | JOB

R	A	T	E	P	N	U	M	I	Š	J	A	A
M	I	R	J	A	M	A	B	C	N	U	J	D
L	S	V	J	K	B	A	N	J	O	D	I	A
E	E	I	A	R	R	I	T	E	M	A	M	M
O	L	J	A	T	K	H	J	B	O	T	E	E
I	I	H	I	O	P	E	I	A	L	A	R	J
N	A	M	D	N	K	R	S	K	A	D	E	I
M	E	E	O	A	A	O	A	A	S	E	J	S
J	M	R	Z	S	M	D	R	M	M	J	O	J
C	A	N	A	J	I	R	A	M	A	S	B	O
T	S	I	R	K	S	U	S	I	O	B	O	M
E	S	T	E	R	A	J	I	A	Z	I	E	N
L	E	U	M	A	S	L	I	D	I	J	A	L

- ▶ Svaki dan otvorи Sвето писмо и проčitaj jedan odlomak iz Novog zavjeta. Nakon toga promišljaj o onome što si pročitao i što ti Бог želi poručiti.

Biblija

Biblija

Biblija – igra pamćenja